

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep

0033 OSLO

Deres ref:
14/287 11

Sak / arkiv:
14-00541/65

Dato:
19.01.2015

Saksbehandler:
Henning Solhaug

HØRINGSSVAR - FORSLAG TIL OPPHEVELSE AV KOMPETANSEFORSKRIFTEN OG ENDRINGER I ENERGILOVFORSKRIFTEN

Olje- og energidepartementet har fremmet forslag om å oppheve forskrift 10. mars 2011 nr. 263 om krav til kompetanse mv. hos anleggs- og områdekonsesjonærer (kompetanseforskriften). Departementet fremmer samtidig forslag om å innføre en ny bestemmelse i kapittel tre (om elektriske anlegg) i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.

Kompetanseforskriftens formål

Kompetanseforskriftens formål er å bidra til å sikre at alle som har konsesjon i medhold av energiloven § 3-1 eller § 3-2 har egen kompetanse til i normaldrift å utføre de oppgavene som følger av energiloven, forskrifter til energiloven og konsesjonsvedtak fastsatt med hjemmel i energiloven.

Behovet for beredskap har økt som følge av samfunnets økende avhengighet av sikker strømforsyning, klimaendringer og terrortrusler. De fleste energibedriftene baserer drift, vedlikehold og beredskap hovedsakelig på egne ansatte. Forskriften skal sikre at selskapene, særlig nettselskapene, til enhver tid har tilstrekkelig egenkompetanse til å ivareta samfunnets og kundenes behov for kvalitet og forsyningssikkerhet. Ansatte i lokale energiselskap har stor lojalitet til eget selskap, til lokalsamfunnet og til kundene i konsesjonsområdet. Ansatte i energiselskapene har også høy kompetanse med hensyn til anlegg, topografi, klima og kundemasse.

EL & IT Forbundet har fulgt implementeringen av Kompetanseforskriften tett. Så langt vi har erfart, har denne prosessen vært rimelig problemfri, slik NVE har valgt å praktisere forskriften. De fleste selskapene i bransjen har da også hatt tilstrekkelig egenbemanning til å oppfylle forskriftskravene.

Bruk av eksterne tjeneleverandører

Selv om de aller fleste energiselskap har en solid egenbemanning, kjøper selskapene inn eksterne tjenester, gjerne fra lokale tjenesteleverandører. Et stort antall selskap har også valgt å samarbeide med andre energiselskap om innkjøp, beredskap, materiellanskaffelser

med mere. Ved alvorlige hendelser, som for eksempel opprydding og gjenoppbygging av strømforsyningen etter ekstremvær, leier nettselskap inn kvalifisert og erfaren arbeidskraft fra andre selskap i bransjen.

Samtidig bidrar selskapene til å løse oppgaver for kommunene i eget nærrområde. Selskapene bygger bredbånd, driver elektroinstallatørvirksomhet med mere. Det skaper utvikling lokalt, og sikrer samtidig høy egenbemanning.

Regjeringen ønsker at selskapene i større grad skal basere driften på eksterne entreprenørselskap. Det er usikkert hvordan energiselskap skal kunne sikre seg at eksterne tjenesteleverandører til enhver tid har tilstrekkelig kompetanse, kapasitet og nærhet til å ivareta drift, vedlikehold og beredskap for bransjen samlet. Vi kan heller ikke se at departementet har drøftet hvordan dette kan ivaretas, eller hvilke kostnader dette vil medføre for energiselskapet og kundene.

Regjeringens begrunnelse for å fjerne forskriften

Kompetanseforskriften trådte i kraft 1. juli 2011, men selskapene hadde frist til 1. juli 2013 for tilpasning. Selskapenes tilpasning til forskriften gikk rimelig smertefritt, siden de fleste selskapene allerede oppfylte kravene i forskriften. Tilpasningene pågikk mer eller mindre fram til regjeringspartiene Høyre og FrP i sin regjeringserklæring slo fast at kompetanseforskriften skulle fjernes. Det er sjelden en regjeringserklæring beveger seg ned på et detaljningsnivå som dette, og fraværet av faglighet i begrunnelsen i regjeringens høringsforslag, er desto mer oppsiktsvekkende;

I høringsnotatet skriver departementet blant annet: *Kompetanseforskriften kan ha hatt uønskede effekter for selskapenes muligheter til selv å avgjøre optimal organisering av sin virksomhet.* (Understrekningen er vår.) Om det finnes fnugg av belegg for denne påstanden, burde dette framkommet i høringsnotatet fra departementet. Ikke minst når det dreier seg om en forskrift regjeringspartiene forpliktet seg til å fjerne uten å ta seg tid til å avvente erfaring med praktisering forskriften.

Videre heter det i høringsnotatet: *Dette skjer på samme tid som energibransjen står foran store investeringer i infrastrukturen, og samtidig som AMS skal innføres.*

Hvordan store framtidige investeringer skal være et argument for å fjerne krav til egne ansatte i energiselskapene, virker ikke umiddelbart klart. Om selskapene, mot formodning, skulle følge opp departementets oppmuntring til å nedbemanne, vil selskapene neppe makte å gjennomføre oppgavene de står overfor. Alternativet vil være å bli avhengig av to, tre nasjonale entreprenørselskaper, som da vil være i posisjon til å øke prisene på egne tjenester, og dermed også øke nettkostnadene. Dagens inntektsrammeregulering er som kjent ikke et egnet instrument for å regulere prisene på tjenester fra entreprenørselskaper.

En tredje begrunnelse for at regjeringen ønsker å fjerne kompetanseforskriften, er på linje med de to foregående: *Det er usikkert om kompetanseforskriften har bidratt til bedre kvalitet eller leveringspålitelighet.*

Videre heter det i høringsnotatet fra regjeringen: *Bakgrunnen for forslaget er behov for forenkling og avbyråkratisering, med mindre detaljregulering av selskapene. Departementet ønsker å gi selskapene mer fleksibilitet for egen organisering av virksomheten, slik at hvert selskap vil stå friere til å vurdere om det er mest hensiktsmessig å sette ut oppgaver til eksterne tjenesteytere, eller fortsatt utføre oppgavene gjennom internt ansatte.*

Regjeringens ønske om å gi selskapene mer fleksibilitet for egen organisering av virksomheten, ser imidlertid ut til å begrense seg til egen bemanning og beredskap. For samtidig sender regjeringen ut forslag til nye forskriftskrav om selskapsmessig og funksjonelt skille for samtlige nettselskaper, og krav om konkurranseutsetting av alle innkjøp av varer og tjenester for nettselskapene. Følgene av disse forskriftskravene, om de blir vedtatt, vil være

at fleksibilitetsrommet for nettselskapene snevres kraftig inn, samtidig som nettkostnadene vil øke betydelig.

Som i andre bransjer, synes regjeringen å være opptatt av konkurranseutsetting og etablering av et marked for private, nasjonale og flernasjonale selskaper. Når det gjelder energibransjen, går ønsket om å etablere et marked for store entreprenørselskaper foran behovet for kvalitet, beredskap og rimelig pris for livsviktige infrastrukturtenester. Fjerningen av kompetanseforskriften kan, sammen med krav til selskapsmessig og funksjonelt skille og full konkurranseutsetting av nettselskapenes innkjøp av varer og tjenester, tvinge fram massiv omorganisering, nedbemanning og etter hvert privatisering av norsk strømforsyning.

Forslag til endring i energiforskriften

For å sikre at konsesjonærene fortsatt er den reelle driveren av anlegget, samt av hensyn til forsyningssikkerhet og effektiv drift, klargjøres enkelte minstekrav til egen bemanning. Forslaget om å oppheve kompetanseforskriften ledsages derfor av et forslag om en ny bestemmelse i energilovforskriften. Dette vil bidra til at energilovens krav til egenbemanning videreføres, samtidig som man oppnår en mindre detaljregulering av selskapene.

Regjeringens forslag til ny § 3-6 vil ikke kunne erstatte kompetanseforskriften med hensyn til å sikre at selskapene har tilstrekkelig egenbemanning til å ivareta behovet for forsyningssikkerhet og forsvarlig drift. Så kan alle som er opptatt av sikker strømforsyning, håpe på at selskapene og de kommunale eierne er mer opptatt av samfunnets behov på dette feltet enn dagens regjering.

Med vennlig hilsen
EL & IT Forbundet

for Anita Hekne
Henning Solhaug
Forbundssekretær